

לגמור את ההלל

נתיבי עם תרע"א (ז')

בנתיבי עם, במסגרת הדיון על הדלקת נרות חנוכה בבית הכנסת, עלתה גם סברתו של הרמב"ם ש"אין מברכין על ההלל בראש חודש". (הלל בדילוג). ובסודור "רנת ישראל": מדגיש "בלי ברכה תחילה וסוף". אולם בהלל ללא דילוג, הנאמר ב- י"ח ימים, סימנך – חי – "חי אודך" – ועם שני ימי ההודאה שנתוספו בדורנו: יום העצמאות, -שבו נהיינו לעם, כדברי **נתיבי עם**- ויום שחרור ירושלים, סימנך " ואני אבט"ח בך", ההלל נאמר עם ברכה "**לגמור את ההלל**" ומזה נגרר הלשון "הלל גמור" השונה מן ההלל שבדילוג. מרגיז לשמוע שיש גמר ל"הלל", בניגוד לתפיסת חכמים שאין גבולות לשבחי הקב"ה (בגמרא מובא הסיפור על החזן שהרבה לקלס בהרבה מילות שבח וכששאלוהו חכמים אם גמר, היסו אותו, כי אין גמר לשבחי ה'), אז למה אנו מברכין על **לגמור** את ההלל? ללמדנו שיש משמעות אחרת לפועל **לגמור** והוא ללמוד (מרבים לצטט את "ואידך זיל גמור" וכמובן שהגמרא היא התלמוד) אם כך נבין שאנו מברכים על כך שנלמד את ההלל ואת ההלל בדילוג אנו **קוראים** (והברכה השגורה בפי מי שמברך: **לקרוא** את ההלל). התלמוד והמדרש דנים מדי פעם ב"הלל" ובכל המקרים הפועל הנלווה הוא **קורין את ההלל** (אפילו אם הוא לא בדילוג). למשל: בפסח - "כל שבעת ימי החג אנו קורין את ההלל, אבל בפסח אין אנו קורין את ההלל אלא ביום טוב ראשון ובליליו". ועוד – "דרש ר' עקיבא... כיצד אמרו שירה כגדול שמקריא את ההלל בבית הכנסת ועונים אחריו על כל ענין וענין". ושוב – "ר' יוסי הגלילי אומר כקטן שקורא את ההלל בבית הספר". אבל לעומת זאת, "אמר רבי יוסי: יהי חלקי מגומרי הלל בכל יום", הוא אשר גרסנו: **גומרי הלל** בכל יום, לא יתכן שמדובר בקוראי הלל של יום טוב. אלא הוא פשוט **לומדי** ההלל, מזמורים קי"ג עד קי"ח. בתאור עבודת בית המקדש על ידי כתות אחדות (ראשונה, שניה ושלישית) מובא "קראו את ההלל. אם גמרו, שנו ואם שנו, שלשו" ברור הוא ש**גמירה** זו היא לימוד, שחוזרים ושונים ומשלשים, כדי להבין היטב.

(על הנוהגים לקרוא תהלים, מדי יום ביומו, טוב יעשו אם יואילו מדי פעם ללמוד את אשר הם קוראים).

ברנת ישראל מובאת הגרסה של הראשון לציון הרה"ג **עובדיה יוסף** שאומרים את הלל יום העצמאות, בלא דילוג, אבל ללא ברכה. ופרושו של פסק זה יכול להיות שהקוראים יקראו מספר מזמורי תהלים ברצף והפיכתם לכלל סדרת הלל הרי היא יונקת מן הברכה המקדימה, המכתירה את המזמורים כ"הלל". העירוני

כי אין הברכה מעכבת למשל מי שמניח תפלין בלוא ברכה יצא. אך דא עקא, שמי שלא ברך על התפלין עשה זאת משכחה או סבה מסיחת דעת אחרת ואילו כאן מחליטים מראש לא לומר ברכה. זה אינו דומה. אינני מערער על פוסקי הלכה ח"ו, אבל אתרום את חלקי בהבנת הנקרא. וה' יצילנו משגיאות.

הרי ההלל בא למלא את אחד מעיקרי היהדות של הודאה לקב"ה על כל הטובה אשר אנו זוכים לה, וביום העצמאות שבו נהיינו לעם נמנע מלברך על ההלל? אנו מתחילים את היומיום שלנו בהודאה ("מודה אני..") ומשתדלים להודות בכל צעד וצעד של חיינו שמחייב הודאה והכרת טובה. מה לנו ברור יותר מהמזמור לתודה, שהפסוק הפותח מפרט "הריעו לה' כל הארץ. ראשי תיבות הלכ"ה. למה לבייש את ההודאה הנפלאה בכך שנייתם אותה מברכתה. ומקובל עלינו מפי אבינו מו"ר עט"ר לומר ביום העצמאות את ההלל ללא דילוג עם ברכה.

והברכה "לגמור את ההלל" אינה מכוונת חלילה לסיים משהו אלא היא מכוונת ללמוד את תוכן מזמורי ההודאה, להכיר את כוונותיה ולאמצה אל לבנו, כמיטב יכולתנו, מעבר לקריאה בעלמא.

הערה: בסימן דלעיל דן **נתיבי עם** במנהגנו בירושלים "מברכין בבית הכנסת, בעת הדלקת נרות החנוכה השלוש ברכות (ביום הראשון, ולאחריו השתיים) במלואן, כיוון שעכשו עיקר פרסום הנס הוא בבית הכנסת, כמו שהביא הבית יוסף מהכלבו ז"ל כדי לפרסם הנס בפני כל העם ולסדר הברכות לפניהם, שיש בזה פרסום גדול וקידוש שמו יתברך, כשמברכין אותו במקהלות". ומצווה זו זכתה לכבוד אדיר שכל העם היהודי בכל רחבי העולם מעלים את נרות החנוכה על הנס וזוכים לפרסומי דניסא הכי גדול שאפשר. כן ירבו ויבורכו.

אהוד